

Research Paper

Examining the Relationship between Social Capital and Cultural Capital with Social Adaptation (Case Study: Residents of Isfahan Residential Complexes)

MohammadReza NezaratiZadeh^{1*}, Reza Esmaceli², Asghar Mohammadi³

1, PhD student of Cultural Sociology, Islamic Azad University, Dehaghan branch, Iran

2, Assistant Professor, Department of Cultural Management and Planning, Islamic Azad University, Isfahan Branch (Khorasgan), Iran.

3, Assistant Professor, Sociology Department, Islamic Azad University, Dahaghan Branch, Iran.

Received: 2020/12/15

Accepted: 2021/04/19

PP: 171-186

Use your device to scan and
read the article online

Keywords:

Asymmetric ARDL, Tourism demand, Macroeconomic variables, Iran.

Abstract

In recent years, attention to the dimensions of environmental sustainability and quality of life and healthy communities, has led to more attention to the quality dimensions in urban and residential environments, which is one of the factors increasing the quality of life in the living environment of social adaptation. Considering the importance of discussing social adaptation in residential complexes, the present study seeks to answer the main question of whether there is a difference between capital by using field method, survey technique, questionnaire tool and using SPSS and AMOS Graphic software. Is there a social and cultural relationship with social adjustment in residential complexes in Isfahan? The statistical population is all individuals and households living in residential complexes in Isfahan, whose number is 1155,800 and 384 of them have been studied as a sample size. The results show that between the total amount of social capital (0.39) and its indicators, ie social trust (0.37), social cohesion (40), social participation (0.32) and social relationship (0.43)) Has a positive and significant relationship with social adjustment of residential complexes. Also between the total amount of cultural capital (0.30) and its indicators, ie objectified cultural capital (0.36), institutionalized cultural capital (0.27) and embodied cultural capital (0.26) with social adaptation in the complex There is a positive and significant relationship between housing. Therefore, all research hypotheses are confirmed. Also, the results of the structural equation model (AMOS) indicate that in general, the effect of the independent variable of social capital with a coefficient of 0.44 and the variable of cultural capital with a coefficient of 0.32 have an effect on the variable of social adjustment.

Citation: Anvari, E; Moradi, P (2023): Analysis of the asymmetric effects of macroeconomic variables on tourism demand in iran: NARDL Method, Journal Research and Urban Planning, Vol 14, No 52, PP 171-186.

DOI: 10.30495/JUPM.2021.26830.3729

DOR:

*Corresponding author: MohammadReza NezaratiZadeh

Address: Isfahan, Motahari St., Ordibehesht St., Ziba Alley, 1st Floor, No 20.

Tell: +989133156788

Email: Nezaratim223@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction

Man is a social being and he has to interact with people to meet his physical and mental needs. In the contemporary era, despite the vertical connections that have emerged in new residential complexes, the lack of spaces where these interactions can take place is completely felt. Today, the residents' dissatisfaction with their living environment and the lack of cooperation and incompatibility between them has turned into a set of empty spaces between them. In the city of Isfahan, due to the fact that it has a higher percentage of immigrants, this problem has caused various people with different subcultures and ethnicities to gather in this city and live together. At times, due to cultural and social differences, residents have problems adapting to others; And due to the decrease of social adaptation among people, the present research has been done to know the effect of cultural and social capital on social adaptation among the residents of residential complexes in Isfahan city.

Methodology

The research method in this study is descriptive and survey based on the purpose of the study, and according to the method of data collection, the most widely used one is the questionnaire. The statistical population of this research includes all the people and households living in the residential complexes of Isfahan city, which are about 1155800 people. 385 residents were selected as a sample according to Cochran's formula. SPSS and AMOS software were used for data analysis.

Results and discussion

The results showed that there is an inverse and significant relationship between the cultural capital and the social adaptation of the residents, that is, the higher the cultural capital of the residents of residential complexes, the lower their adaptation. There is a direct and meaningful relationship between social capital and social adaptation of the residents, that is, the higher the social capital of the residents of residential complexes, the higher their adaptation rate. Also, between social capital and its dimensions (social trust, connection to social networks, and normativeness). There is a direct and significant relationship with the social adaptation of residents.

Conclusion

The results obtained from the assumptions and variables of the research show that the social capital of the residents of the residential complexes in areas (2, 10, 9, 8) is high, and the social capital of the residents of the residential complexes in the area (6) is average downwards, and the social capital of the residents of the complexes The residential areas (1 and 4) are average. The social compatibility of the residents of areas (2, 9, 10, and 5) is high, and the social compatibility of the residents of area (6) is average downward, and the social compatibility of areas (1, 8, 7, 6, and 4) is average. In this research, the cultural capital of the residents has not increased their adaptation in residential complexes. Based on Bourdieu's theory, it is inferred that people who have higher cultural capital have more relationships with others. The findings related to the investigation of the relationship between the dimensions of social capital and the degree of social adaptation of the residents of residential complexes in Isfahan city indicate a direct and meaningful relationship between the dimensions of social capital and the degree of social adaptation.

بررسی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی با سازگاری اجتماعی (نمونه: ساکنان مجتمع‌های مسکونی شهر اصفهان)

محمد رضا نظارتی زاده^{۱*}، رضا اسماعیلی^۲، اصغر محمدی^۳

۱- دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهقان، ایران.

۲- استادیار گروه مدیریت و برنامه‌ریزی فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، ایران.

۳- استادیار گروه جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهقان، ایران

چکیده

در سال‌های اخیر توجه به ابعاد پایداری محیطی و کیفیت زندگی و اجتماعات سالم، باعث توجه بیشتر به ابعاد کیفیتی در محیط‌های شهری و سکونتی شده است که یکی از عوامل افزایش کیفیت زندگی در محیط زندگی افراد، سازگاری اجتماعی است. با توجه به اهمیت بحث سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی، پژوهش حاضر با استفاده از روش میدانی، تکنیک پیمایش، ابزار پرسشنامه و استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و AMOS Graphic، به دنبال پاسخ به این سؤال اصلی است که آیا بین سرمایه اجتماعی و فرهنگی با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی شهر اصفهان ارتباط وجود دارد؟ جامعه آماری همه افراد و خانوارهای ساکن در مجتمع‌های مسکونی شهر اصفهان بوده که تعداد آن‌ها ۱۱۵۵۸۰۰ نفر بوده و ۳۸۴ نفر از آنان به‌عنوان حجم نمونه مورد بررسی قرار گرفته‌اند. نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین میزان کل سرمایه اجتماعی (۰/۳۹) و شاخص‌های آن یعنی اعتماد اجتماعی (۰/۳۷)، انسجام اجتماعی (۰/۴۰)، مشارکت اجتماعی (۰/۳۲) و ارتباط اجتماعی (۰/۴۳) با سازگاری اجتماعی مجتمع‌های مسکونی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین بین میزان کل سرمایه فرهنگی (۰/۳۰) و شاخص‌های آن یعنی سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته (۰/۳۶)، سرمایه فرهنگی نهادینه شده (۰/۲۷) و سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته (۰/۲۶) با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی ارتباط مثبت و معنادار وجود دارد؛ بنابراین همه فرضیه‌های پژوهش تأیید می‌شوند. همچنین نتایج حاصل از مدل معادلات ساختاری (AMOS) حاکی از آن است که در کل، اثر متغیر مستقل سرمایه اجتماعی با ضریب ۰/۴۴ و متغیر سرمایه فرهنگی با ضریب ۰/۳۲ بر متغیر سازگاری اجتماعی تأثیر دارند.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۹/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۱/۳۰

شماره صفحات: ۱۷۱-۱۸۶

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

واژه‌های کلیدی:

سازگاری اجتماعی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی، مجتمع‌های مسکونی.

استناد: نظارتی زاده، محمد رضا؛ اسماعیلی، رضا؛ محمدی، اصغر. (۱۴۰۱): بررسی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی با سازگاری اجتماعی (نمونه: ساکنان مجتمع‌های مسکونی شهر اصفهان)، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، سال ۱۳، شماره ۵۱، مردادشت، صص ۱۷۱-۱۸۶.

DOI: 10.30495/JUPM.2021.26830.3729

DOR:

*نویسنده مسئول: محمد رضا نظارتی زاده

نشانی: اصفهان، خیابان مطهری، خیابان اردیبهشت، کوچه زیبا، طبقه اول، پلاک ۲۰.

تلفن: ۰۹۱۳۳۱۵۶۷۸۸

پست الکترونیکی: Nezaratim223@yahoo.com*

مقدمه

به‌طور کلی، موجود زنده برای ادامه حیات مفید خود به سازگاری با محیط پیرامون خویش نیازمند است، سازمان روانی و عملکردهای جسمانی ما به گونه‌ای طرح‌ریزی شده که به‌خوبی قادر باشند این انطباق و سازگاری را در سایه تفکری صحیح برای ما به ارمغان بیاورند، یعنی اینکه به ما قدرت عمل، قدرت جبران و مقاومت در برابر عوامل پیرامون و نیز تعادل، هماهنگی، تحول، تحرک متناسب و مؤثر را می‌بخشد. در سایه این حرکت است که تار و پودهای اجتماعی قوام یافته، منسجم و یکپارچه امکان ادامه حیات اجتماعی را برای ما فراهم می‌آورد (Azin & Mosavi, 2011: 184).

سازگاری عبارت است از رفتار مفید و مؤثر آدمی در تطابق با محیط فیزیکی و روانی، به‌گونه‌ای که تنها با تغییرات محیطی هم‌رنگی نکرده و به پیروی ناهشیار از آن کفایت نمی‌کند، بلکه خود نیز می‌تواند بر محیط تأثیر گذاشته و آن را به‌گونه‌ای مناسب تغییر دهد. در واقع، سازگاری رابطه‌ای است که هر ارگانیسم نسبت به وضع موجود با محیط خود برقرار می‌سازد، حالت تعادل کامل بین محیط و ارگانیسم، حالتی که در آن همه نیازها برآورده شده و همه اعمال ارگانیسم به‌راحتی صورت می‌پذیرد (Schmidt, 2010: 214).

یکی از مکان‌هایی که به‌دلیل نزدیکی و روابط معمولاً رودررو موضوع سازگاری در آنجا دارای اهمیت است، مجتمع‌های مسکونی است. در گذشته تعاملات اجتماعی افراد در محل سکونت در میان فضاهای عمومی که بین خانه‌ها در محله وجود داشت، بوده است؛ اما در دوران معاصر باوجود ارتباطات عمودی که در مجتمع‌های مسکونی جدید به‌وجود آمده، فقدان فضاهایی که این تعاملات در آن صورت بگیرد کاملاً احساس می‌شود. نیاز به تعامل اجتماعی در جوامع انسانی یک ضرورت و درجهت افزایش اعتمادبه‌نفس و ارتقای فرهنگی و احساس امنیت مطلوب ارزیابی می‌شود. در گذشته این نیاز پاسخ داده می‌شد، اما امروزه نارضایتی ساکنان از محیط زندگی و عدم همکاری و ناسازگاری میان آن‌ها به مجموعه‌ای از فضاهای خالی بین آن‌ها تبدیل شده است (Rahmat Nia, et al., 2016: 1-2).

درواقع می‌توان گفت نهاد همسایگی پس از نهاد خانواده دومین نهاد مهمی است که افراد به‌واسطه آن روابط اجتماعی خود را گسترش می‌دهند. در صورتی که این روابط، از انسجام برخوردار باشند، این نهاد می‌تواند اثر مهمی بر شکل‌گیری نوعی از سازگاری اجتماعی در میان افراد داشته باشد. وقتی افراد با هم رابطه چهره‌به‌چهره داشته باشند، همدیگر را بهتر خواهند شناخت و از زندگی در محله و تعامل با دیگران احساس رضایت خواهند داشت. افراد، دلبستگی عاطفی زیادی به همسایگان خود پیدا می‌کنند و وقت بیشتری را به‌گپ‌وگفت با همسایگان خود می‌گذرانند و براساس زیادی رفت‌وآمد همسایگان در کوچه و محل، میزان کنترل اجتماعی و به‌دنبال آن، امنیت محله نیز بالا می‌رود (Rastgar Khaled, et al., 2013: 178).

در دهه‌های اخیر موضوع «کیفیت محیط شهری» به یک بحث تخصصی و عمومی در جامعه تبدیل شده است و توجه مردم از اهداف مادی، به ماهیت زندگی در مجموعه‌های ناکارآمد شهری معطوف شده است. آنچه در این میان واضح است، این است که همه مشکلات شهری یک مؤلفه کیفیت محیطی دارند، به عبارت دیگر بسیاری از مشکلات محیطی به سرعت به مشکلات شهری تبدیل خواهند شد. همین دلیل در سال‌های اخیر توجه به ابعاد پایداری محیطی و کیفیت زندگی و اجتماعات سالم، باعث توجه بیشتر به ابعاد کیفیتی در محیط‌های شهری و سکونتی شده است (Tebi-Masrouf and Rezaei Moayed, 2015: 62). از جمله عوامل مرتبط با سازگاری اجتماعی در محله‌های مسکونی، سرمایه اجتماعی و فرهنگی ساکنان است. توجه به سرمایه اجتماعی نقطه عطفی در رویکرد نظری در مطالعات توسعه است (Nateghpour & Firozabadi, 2005: 59). سرمایه اجتماعی همچون مفاهیم سرمایه فیزیکی و سرمایه انسانی (ابزار و آموزش‌هایی که بهره‌وری فردی را افزایش می‌دهند)، به ویژگی‌های سازمان اجتماعی مانند شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد اشاره دارد که هماهنگی و همکاری برای سازگاری بیشتر را تسهیل می‌کنند. سرمایه اجتماعی اصطلاحی است که به‌طور عادی و روزمره مورد استفاده قرار می‌گیرد، گرچه تصویری که از مفهوم آن وجود دارد، اغلب در حد ناچیزی است. سرمایه اجتماعی مفهومی قدیمی است، اما تنها اصطلاحی است که اخیراً به‌خوبی ابداع شده است (Bankston Zhou, 2012: 291).

سرمایه فرهنگی نیز می‌تواند، به دسترس اکثریت اعضای جامعه به منابع معرفتی، بسط‌خردگرایی در عرصه‌های مختلف زندگی، بالا بودن سطح مشارکت همگانی در تولیدات و خلاقیت‌های علمی و فرهنگی، سریع شدن تغییرات اجتماعی، گسترش دانش‌های نوین و گسترش گردش اطلاعات به صورت افقی و عمودی و رشد شخصیتی برای اکثریت افراد جامعه کمک کند و بدین‌طریق در سازگاری افراد با دیگران تأثیرگذار باشد (Moradi-zadeh & Cheragh Birjandi, 2018: 2-4).

بنابراین با توجه به توضیحات داده شده، پژوهش حاضر به‌دنبال پاسخ به این پرسش اصلی است که آیا بین سرمایه اجتماعی و فرهنگی با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی شهر اصفهان ارتباط وجود دارد؟

پیشینه تحقیق و مبانی نظری

تحقیقات داخلی

- بخشی و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود به «نقصان روابط همسایگی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن در ۹ محله شهر تهران» پرداخته‌اند. یافته‌ها نشان می‌دهد کمبود میزان اعتماد بین افراد، بالابودن مشارکت اجتماعی، کمبود مکان‌های عمومی، جابه‌جایی محل سکونت و کمبود رضایت از همسایه‌ها موجب نقصان روابط همسایگی شده‌اند.

- رحمانی و محمدی اغچه قلعه (۲۰۱۹) به پژوهشی با عنوان «تأثیر مهارت‌های زندگی بر سازگاری اجتماعی-فرهنگی» پرداختند. بررسی‌های صورت گرفته در این پژوهش نشان داد که مهارت‌های زندگی بر سازگاری اجتماعی-فرهنگی مؤثر است و منجر به رشد و بهبود سازگاری می‌شود.

- کوثری (۲۰۱۵) در پژوهش خود با روش پیمایشی به مطالعه «تأثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی بر روابط همسایگی در محله کن تهران» پرداخت. نتایج نشان داد متغیرهای نوع نگرش به اوقات فراغت، نگرش به ارزش‌های همسایگی، انزوایی و دین‌داری، تأثیر معناداری بر روابط همسایگی داشته‌اند. متغیر نگرش به ارزش‌های همسایگی دارای بیشترین تأثیر بر متغیر وابسته تحقیق بود و از طرف دیگر متغیر نگرش به اوقات فراغت نیز کمترین تأثیر را بر متغیر وابسته تحقیق داشت.

- رستگار خالد و همکاران (۲۰۱۳) به «بررسی سرمایه اجتماعی همسایگی و پیامدهای مرتبط با آن در شهر آران و بیدگل» پرداخته‌اند. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی همسایگی به‌ویژه متغیرهای وجود امنیت اجتماعی، کنترل اجتماعی و رضایت از محله مسکونی افراد با روابط همسایگی رابطه مستقیم و معناداری دارد و با افزایش سن افراد روابط همسایگی افزایش می‌یابد و بین زنان و مردان از حیث میزان روابط همسایگی تفاوت معناداری وجود ندارد.

تحقیقات خارجی

- هانسبرگر و همکاران (۲۰۰۱) در پژوهشی با عنوان «جامعه‌پذیری مذهبی و غیرمذهبی و بررسی نقش زمینه‌های خانوادگی مذهبی روی سازگاری شخصی و اجتماعی دانشجویان»، طی دو مطالعه ابتدا ۲۱۶ دانشجوی و سپس ۶۱۵ دانش‌آموز دیپلمه را مورد مطالعه قرار دادند. نتایج دو مطالعه نشان داد که جامعه‌پذیری مذهبی و شیوه‌های تربیتی مذهبی تأثیر مثبتی را بر سازگاری شخصی و اجتماعی و سلامت روانی دانشجویان و دانش‌آموزان دبیرستانی دارد. این محققان نتیجه گرفتند که مذهب سلامت روان‌شناختی و سازگاری شخصی و اجتماعی را افزایش می‌دهد.

- ساندرز (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان «رابطه جنس با هویت و هم‌سازی اجتماعی» نشان داد که دختران با نمره بالای هویت در مقابله موقعیت‌های بحرانی به‌ویژه در موقعیت‌های پیشرفت، رفتار سازش‌یافته عملی و پسران رفتار سازش‌یافته ذهنی نشان می‌دهند. همچنین یافته‌ها نشان دادند که دختران نسبت به پسران دارای گرایش به هویت ملی بیشتری هستند و نسبت به باورهای هویتی خود احساس تعهد بیشتری دارند.

- شلورمن و همکاران (۲۰۰۱) براساس الگوی تسهیل اجتماعی توماس، مدلی را ارائه کرده‌اند که نشان می‌دهد: ۱) تعهد مذهبی نگرش‌های فرااجتماعی را توسعه می‌دهد. ۲) نگرش‌های فرااجتماعی نیز به نوبه خود سازگاری اجتماعی را توسعه می‌دهد. ۳) سازگاری اجتماعی نیز منجر به سازگاری شخصی می‌شود. این محققان با استفاده از داده‌هایی که از نوجوانان و جوانان دبیرستانی و دانشجویان کاتولیک و منونیت به‌دست آوردند، گزارش کردند که تحلیل معادلات ساختاری از الگوی تسهیل اجتماعی مذهب ارائه‌شده توسط آنان حمایت می‌کند.

- ریچاردز (۱۹۹۱) در پژوهشی با عنوان «اعتقادات دینی و مذهبی در دانشجویان دانشگاه و رابطه آن با سازگاری هیجانی، اجتماعی و سلامت روان‌شناختی» دریافت که بین دینداری درونی با سازگاری هیجانی و اجتماعی و سلامت روان‌شناختی این دانشجویان رابطه‌ای مثبت و معنادار وجود داشت. به این معنا که افراد دارای جهت‌گیری مذهبی درونی، دارای افسردگی، اضطراب، شرمندگی و احساس گناه پایین و بهزیستی و سلامت روانی بالا و نگرش‌های فرااجتماعی و سازگاری اجتماعی خوبی هستند.

مبانی نظری

نظریه‌های سازگاری اجتماعی

دورکیم، نظم اجتماعی به دلیل یک توافق عمومی روی ماهیت ارزش‌ها و نهادها (حکومت، خانواده، مذهب) بین اعضای یک جامعه وجود دارد، این توافق از خصوصیات مختص جوامع فاقد خط است که مبتنی بر همبستگی مکانیکی است. وحدت اجتماعی که از یک توافق ارزش و هنجاری، فشارهای قوی اجتماعی برای سازگاری و وابستگی به سنت‌ها و خانواده ناشی می‌شود. او عقیده داشت در جامعه مدرن نظم اجتماعی مبتنی بر همبستگی ارگانیکی است. وحدت اجتماعی مبتنی بر مجموعه‌ای از نقش‌های بسیار تخصصی است که اعضای یک جامعه را به همدیگر وابسته می‌کند؛ برای مثال، مردم در جامعه صنعتی برای فراهم کردن کالاها و خدمات به هم وابسته هستند (Craib, 2007: 389).

پارسونز مدعی است که کنش اجتماعی دارای دو جنبه است، یعنی آنچه فرد در صدد انجام آن است، بستگی به دو جنبه دارد: یکی آنچه که فرد خود علاقه‌مند به انجام آن است. دیگری آنچه دیگران از او توقع دارند. پارسونز معتقد است که افراد برای اینکه به توافق برسند، باید مطابق با انتظارات یکدیگر عمل کنند. در این صورت نه تنها رضایت فردی مورد نظر به دست می‌آید، بلکه رضایت یکدیگر را نیز فراهم کرده‌اند.

شوارتز بیان می‌کند که تعادل، تأثیر و تأثر زمینه‌های بیولوژیکی و نفوذ اثرات خانوادگی در شناخت علت ناراحتی‌های کودکان و نوجوانان از جمله ناسازگاری آنان نقش اساسی دارد. به بیان دیگر پاره‌ای از ویژگی‌های شخصیتی مانند خلق و خوی فرد متأثر از عوامل ژنتیکی است و شیوه‌های برخورد و الگوهای خانوادگی یا درجهت این گرایش‌های کودکان یا درجهت مقابل آن یعنی عدم سازگاری با عوامل ارثی-ژنتیکی به تدریج شخصیت کودک و نوجوانان را شکل می‌دهد. به نظر شوارتز زمانی که والدین منطبق با زمینه‌های ارثی-ژنتیکی کودک عمل نکنند، کودک در معرض محیط‌های نامطلوب قرار می‌گیرد که به سهولت می‌تواند به ناراحتی‌های روانی گوناگون در او منجر شود (NavabiNezhad, 2011: 50).

دلارد و میلر معتقدند که از سان سازگار به کسی اطلاق می‌شود که توانایی و قدرت پردازش صحیح اطلاعات را دارا است و چون قادر به چنین کاری است، یک نظام ارزشی واقع‌بینانه و مبتنی بر مشارکت در فعالیت‌های جمعی را برای خود تنظیم می‌کند تا تحت تأثیر نوسانات روانی دردناک و اختلاف با دیگران دچار استرس نشود. این روند به او کمک می‌کند تا به احساس بهتری دست یابد؛ اما پردازش اطلاعات مبتنی بر این فرض است و طی آن برخی عملیات منحصربه‌فرد و مشخص روی اطلاعات ورودی انجام می‌گیرد. یک فرد سازگار باید در همه اجزا و پردازش اطلاعات توان عمل به شیوه سالم را داشته باشد تا از خطاهای شناختی که پایه عدم مشارکت و اساس ناسازگاری است، مبرا بماند (Edalati, 2017: 52).

نظریه‌های سرمایه اجتماعی

اولین کسی که اصطلاح سرمایه اجتماعی را به کار برد، هانی فان بود. بعدها جیمز کلنن نقش شرکت اجتماعی را در شکل‌گیری فرهنگ و تعلیم و تربیت شرح داد. سرمایه اجتماعی مفهومی بود که مدتی از مباحث دور ماند، اما بعد از آن جین جاکوب در اواخر دهه ۶۰ آن را مطرح ساخت، سپس لوری در دهه ۱۳۷۰ و کلنن در دهه ۱۳۸۰ آن را به تفصیل شرح دادند. همچنین پیر بورديو جامعه‌شناس فرانسوی نیز تحقیقاتی در این مورد به عمل آورد (Woolcock, 2001: 194)؛ به‌طور کلی باید گفت: پیشرفت جدید مفهوم سرمایه اجتماعی از سه تألیف کلیدی، بورديو، کلنن و پاتنام و تعدادی تألیفات دیگر با همکاری جریان نظریه‌چندنظمی پدید آمده است.

جیمز کلنن سرمایه اجتماعی را در شرکت مجریان در ساختارهای اجتماعی قرار داد. کلنن به سرمایه اجتماعی به‌عنوان موروثی ساختن روابط بین و داخل مجریان در یک جامعه نظر دارد که به بعضی‌ها سود می‌رساند و به بعضی نیز سودی نمی‌رسد. سرمایه اجتماعی یک واحد منفرد نیست، اما طیفی از واحدهای متفاوت است که مشترکاً دو شاخص دارند: همه آن‌ها شامل جنبه‌هایی از یک ساختار اجتماعی هستند و به مجریان خاصی کمک می‌کنند که در داخل ساختار هستند. توسعه سرمایه اجتماعی به جنبه‌های قابلیت اعتماد، التزامات و هنجارهای مؤثر که به وسیله شرکت‌کنندگان در شبکه‌ها نگهداری می‌شود، گفته می‌شود و به حفظ فرصت‌ها و منابع در حال پیشرفت بستگی دارد. کلنن همچنین جوانب ساختارهای اجتماعی در ایدئولوژی‌های مختلف و همچنین نقش فراوانی و کمک دولتی در توسعه سرمایه اجتماعی را مورد ارزیابی قرار داد. تعریف کلنن از سرمایه اجتماعی هنوز بر کار جامعه‌شناختی اخیر برتری دارد؛ اگرچه پژوهشگران در آن تجدید نظر کرده‌اند (Salmani, et al., 2010: 25).

پاتنام مدعی است که شرکت در اجتماع مانند شبکه‌های رسمی و غیررسمی جامعه، مرکز اصلی مفهوم سرمایه اجتماعی است (Putnam, 2000: 56). وی می‌گوید همکاری داوطلبانه در جامعه‌ای که سرمایه اجتماعی عظیمی را در شکل هنجارهای عمل متقابل و شبکه‌های

مشارکت اجتماعی به ارث برده، بهتر صورت می‌گیرد (Putnam, 2001: 138). شبکه‌های اجتماعی، مردم را بیشتر به همکاری و اعتمادپذیری تشویق می‌کند تا شرایط انفرادی ناشی از پی‌جویی نفع شخصی (Tajbakhsh, 2005: 12). بنابر عقیده پاتنام (۲۰۰۰)، شبکه‌های اجتماعی خلق شده، از طریق مشارکت در انجمن‌ها، گروه‌ها و سازمان‌ها، کانال‌هایی را برای جریان نوع‌دوستی و هم‌نوع‌گرایی ایجاد می‌کند که همکاری‌های متقابل را به بار می‌آورد. به نظر وی، سرمایه اجتماعی در گروه‌های مدنی و دینی، پیوندهای خانوادگی، دوستان و خویشاوندان، داوطلب شدن، از خودگذشتگی و اعتماد نهفته است. از نظر وی، سرمایه اجتماعی، شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد است که مشارکت‌کنندگان را قادر می‌سازد به‌طور مؤثری با یکدیگر کنش داشته باشند و اهداف مشترکشان را پیگیری کرده و به سازگاری برسند (Putnam, 2000: 56). از نظر او هنجارهای اعتماد و عمل متقابل در بین شبکه‌ها منابع سرمایه و اساساً اجتماعی هستند.

بورديو معتقد است که شکل‌های سرمایه (اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی) عواملی اساسی‌اند که تعریف‌کننده موقعیت‌ها و امکانات کنشگران گوناگون در هر حوزه‌ای به شمار می‌روند (Sisaman, 2000: 104). وی معتقد بود سرمایه اجتماعی یکی از ابعاد برجسته تحقیقاتی اجتماعی است، این اصول باعث تقویت ارتباط و توافق افراد و گروه‌ها می‌شود. بورديو اعتقاد دارد که عضویت در گروه‌ها و درگیربودن در شبکه‌های اجتماعی که در گروه‌ها حاصل می‌شود و روابط اجتماعی حاصل از عضویت می‌تواند در تلاش برای بهبود موقعیت اجتماعی کنشگران در حوزه‌های متفاوت و گوناگون به‌کار برده شود (Bourdieu, 1980: 45).

فوکویاما سرمایه اجتماعی را در چارچوبی اقتصادی مطرح می‌کند. وی با بهره‌گیری از مفهوم سرمایه اجتماعی یک نظریه اعتماد اجتماعی تدوین می‌کند و مطرح می‌کند که قدرت و کارایی سرمایه اجتماعی در جامعه به میزان پایبندی اعضای آن جامعه به هنجارها و ارزش‌های مشترک و توانایی آن‌ها برای چشم‌پوشی از منافع شخصی در راستای خیر و سعادت همگانی بستگی دارد (Mohseni Tabrizi and Aghamohseni, 2011: 150).

نظریه‌های سرمایه فرهنگی

از جمله مهم‌ترین نظریه‌پردازان سرمایه فرهنگی بورديو است. از نظر بورديو سرمایه فرهنگی یعنی قدرت شناخت و قابلیت استفاده از کالای فرهنگی در هر فرد و آن دربرگیرنده تمایلات پایدار فرد است که در خلال اجتماعی شدن در فرد انباشته می‌شود (Heidarkhani, et al., 2013: 59-63). بورديو برای تحلیل نقش سرمایه فرهنگی در موفقیت‌های آموزشی از مفهوم «بازتولید فرهنگی» استفاده کرده است. مفهوم بازتولید فرهنگی اشاره به وسایلی دارد که به کمک آن‌ها مدارس بر یادگیری ارزش‌ها، نگرش‌ها و عادت‌ها تأثیر می‌گذارد. مدارس ارزش‌های متفاوت فرهنگی و شیوه‌های نگرش فراگرفته‌شده در اوایل زندگی را تقویت می‌کنند. هنگامی که کودکان مدرسه را ترک می‌کنند، این عوامل برای برخی اثر محدودکننده‌ای در فرصت‌ها دارد و برای دیگران دارای اثرات تسهیل‌کننده است.

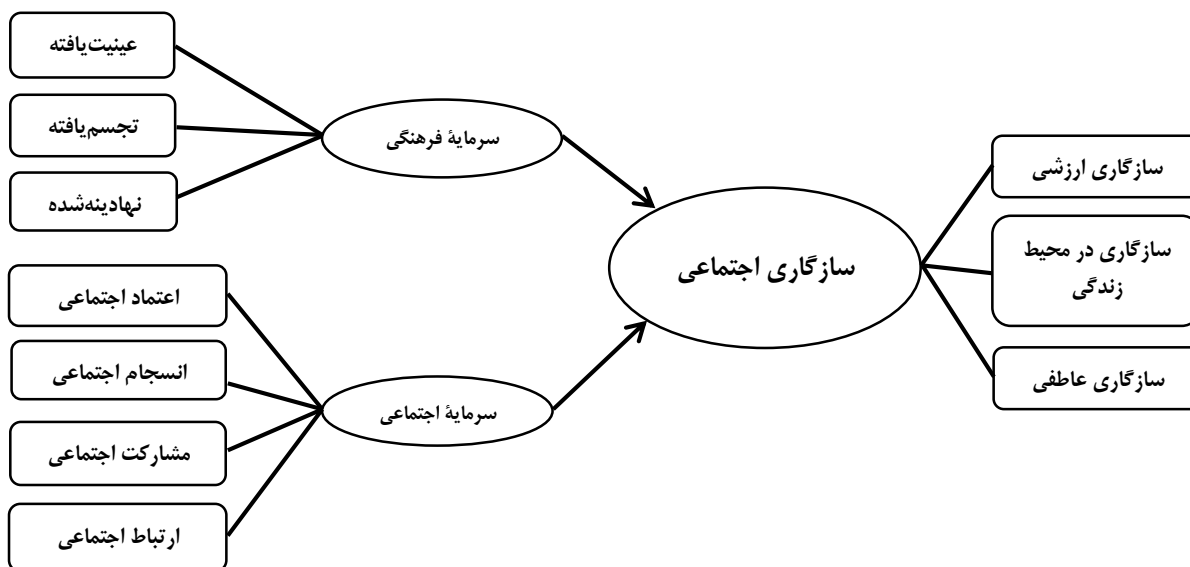
سرمایه فرهنگی قابل تفکیک به سه مقوله است:

الف- سرمایه فرهنگی تجسیدی یا لحاظ‌شده: این نوع سرمایه به بدن و ذهن فرد پیوسته و به تلاش‌ها و سرمایه‌گذاری شخصی فرد وابسته است و به‌وسیله خود فرد به‌دست می‌آید (Throsby, 2014: 44).

ب- سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته: اشیای مادی، کالاهای فرهنگی و رسانه‌ای مانند نوشته‌ها، کتاب‌ها، نقاشی‌ها و ابزارهای موسیقی، جزو سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته هستند. بهره‌گیری از سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته، وابسته به سرمایه فرهنگی تجسیدی فرد است (Heidarkhani, et al., 2013: 59-63).

پ- سرمایه فرهنگی نهادینه شده: عینیت‌بخشیدن به سرمایه فرهنگی، از طریق مدارک دانشگاهی و تحصیلی است و خارج از دارایی‌های مادی و عینی فرهنگی و سرمایه تجسیدی و بیولوژیکی واقعیت پیدا می‌کند. این کار از طریق کسب عناوین تحصیلی که به صورت قانون و نهادی تأیید شده است، حاصل می‌شود. به اعتقاد بورديو، هم سرمایه اقتصادی و هم سرمایه فرهنگی سهم مهمی در نابرابری و بازتولید آن ایفا می‌کنند و کشاکش متعددی را در بطن زندگی اجتماعی ایجاد می‌کنند و از سوی دیگر، قابل تبدیل به یکدیگر هستند (Pourzareyan, 2008: 24).

دومایس اشاره می‌کند که سرمایه فرهنگی مشتمل بر کفایت زبانی و فرهنگی و مهارت سازگاری در فرهنگ طبقات بالاتر است. موضوع زبان مناسب و «فرهیبخته» به‌عنوان جزئی مهم از تعریف سرمایه به‌عنوان جزئی مهم از تعریف سرمایه فرهنگی به‌وسیله سولویان (۲۰۰۱) ارائه شده است (Heidarkhani, et al., 2013: 59-63).

شکل ۱. مدل نظری پژوهش

مواد و روش تحقیق

تحقیق حاضر براساس نوع داده‌های جمع‌آوری و تحلیل شده، تحقیقی کمی است و از لحاظ نوع برخورد با مسئله مورد بررسی و ورود به آن، مطالعه‌ای میدانی است. تکنیک مورد استفاده در این پژوهش، پیمایشی است. در مطالعه میدانی، برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از ابزار پرسشنامه استفاده شده است.

جامعه آماری این تحقیق، همه افراد و خانوارهای ساکن در مجتمع‌های مسکونی شهر اصفهان هستند که براساس اطلاعات گردآوری شده حدود ۱۱۵۵۸۰۰ نفر هستند. براساس فرمول کوکران (۳۸۴ نفر) که معرف جامعه آماری تشخیص داده شدند، به‌عنوان نمونه انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند.

پس از گردآوری داده‌ها، تجزیه و تحلیل آن‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS و AMOS Graphic انجام شد و در این رابطه برای آزمون فرضیات، تست‌های آماری متناسب با هر فرضیه به کار گرفته شد.

در این رابطه درجهت اطمینان از اعتبار لازم به مشاوره و بهره‌گیری از نظرات استادان و کارشناسان مربوط و همچنین از آزمون آلفای کرونباخ درجهت پایایی پرسشنامه اقدام شده و براساس ضریب آلفا ضریب پایایی همه متغیرها بالاتر از ۰/۷ است.

تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای پژوهش

سازگاری اجتماعی

تعریف مفهومی: سازگاری اجتماعی جریانی است که به وسیله آن روابط میان افراد، گروه‌ها و عناصر فرهنگی در وضع رضایت بخش برقرار باشد؛ به عبارت دیگر، روابط میان افراد و گروه‌ها به گونه‌ای برقرار شده باشد که رضایت متقابل آن‌ها را فراهم سازد (Movaffagh & Mohajerani, 2014: 12).

تعریف عملیاتی: سازگاری اجتماعی در این پژوهش با شاخص‌های سازگاری ارزشی، سازگاری عاطفی و سازگاری در محیط زندگی مورد سنجش قرار گرفته شده است.

سرمایه فرهنگی

تعریف مفهومی: سرمایه فرهنگی به شیوه‌های فرهنگی خاصی که در روند آموزش‌های رسمی و خانوادگی در افراد تثبیت شده، اشاره دارد و نیز ظرفیت شناخت افراد در کاربرد لوازم فرهنگی را دربر می‌گیرد (Bourdieu, 1980: 240).

تعریف عملیاتی: سرمایه فرهنگی در این پژوهش با شاخص‌های سرمایه فرهنگی عینیت یافته، نهادینه شده و تجسم یافته مورد سنجش قرار گرفته شده است.

سرمایه اجتماعی

تعریف مفهومی: اصطلاح سرمایه اجتماعی به سرمایه‌هایی از قبیل اعتماد اجتماعی، هنجارها و شبکه‌هایی که مردم برای حل مشکلات عمومی ترسیم می‌کنند، گفته می‌شود. سرمایه اجتماعی با مفاهیمی از قبیل مشارکت، اعتماد، حمایت و ارتباطات اجتماعی پیوند یافته است (Adam and Roncevic, 2013: 165-167).

تعریف عملیاتی: سرمایه اجتماعی با شاخص‌های اعتماد، انسجام، مشارکت و تعامل اجتماعی سنجیده شده است.

هدف کاربردی و روش انجام تحقیق تحلیلی و توصیفی می‌باشد. آمار و اطلاعات مورد نیاز، از منابع کتابخانه‌ای، پایگاه اطلاعاتی بانک مرکزی ایران، بانک جهانی و شاخص‌های حاکمیت جهانی طی سال‌های ۱۳۹۶-۱۳۷۵ جمع‌آوری شده است. تمامی متغیرها به صورت لگاریتمی و به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ و داده‌های مربوط به تقاضای گرد شگری (تعدادگرد شگران وارد شده به ایران) بر حسب هزار نفر لحاظ شده‌اند. در این مطالعه برای بررسی و اثر نامتقارن متغیرهای کلان اقتصادی بر تقاضای گرد شگری ایران، از روش اقتصادسنجی خودرگرسیون با وقفه‌های گسترده غیرخطی (NARDL) با داده‌های سالانه استفاده نموده‌ایم و برای تخمین و تحلیل داده‌ها از نرم افزار Eviews استفاده می‌گردد. مدل ARDL نامتقارن یک تکنیک جدید برای تشخیص روابط غیرخطی و نامتقارن متغیرهای اقتصادی در بلندمدت و کوتاه‌مدت است. هنگامی که اثرات افزایش و یا کاهش به یک اندازه نباشند و به عبارت دیگر در صورت مواجه شدن با اثرات نامتقارن در افزایش و کاهش متغیرها، باید از الگوی معرفی شده توسط شین استفاده شود.

بحث و یافته‌های تحقیق

آمار توصیفی

نتایج فراوانی متغیر جنس نشان می‌دهد که ۵۴٪ پاسخگویان مرد و ۴۶٪ زن هستند. براساس یافته‌ها، ۵۵٪ پاسخگویان متأهل و ۴۵٪ مجرد هستند. ۶۶٪ در صد پاسخگویان دارای سطح تحصیلات زیر دیپلم، ۳۰٪ در صد دارای سطح تحصیلات دیپلم، ۱۶٪ در صد دارای سطح تحصیلات کاردانی، ۷۹٪ در صد دارای سطح تحصیلات کارشناسی و ۵۴٪ در صد دیگر دارای سطح تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر هستند.

جدول ۱. توزیع پاسخگویان بر حسب سرمایه اجتماعی و ابعاد آن

میانگین	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۳/۲۳	۱۳/۲۸	۵۱	۲۳/۴۴	۹۰	۴۱/۶۶	۱۶۰	۱۶/۴۱	۶۳	۵/۲۰	۲۰	اعتماد اجتماعی
۳/۳۷	۱۳/۰۲	۵۰	۳۶/۷۳	۱۴۱	۳۱/۷۷	۱۲۲	۱۱/۴۶	۴۴	۷/۰۳	۲۷	مشارکت اجتماعی
۳/۴۷	۱۶/۱۵	۶۳	۳۶/۷۱	۱۳۱	۳۳/۳۳	۱۲۸	۹/۶۳	۴۸	۴/۱۶	۱۶	انسجام اجتماعی
۳/۱۴	۱۲/۵	۴۸	۲۷/۳۵	۱۰۵	۲۵/۲۶	۹۷	۳۱/۵۱	۱۲۱	۳/۳۸	۱۳	ارتباط اجتماعی
۳/۳۰											میزان کل سرمایه اجتماعی

(منبع: مطالعات نویسندگان، ۱۳۹۸)

یافته‌های جدول ۱ نشان می‌دهد که در میان مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی بیشترین میانگین مربوط به انسجام اجتماعی (۳/۴۷) و کمترین میانگین مربوط به ارتباط اجتماعی (۳/۱۴) است. میانگین مشارکت اجتماعی ۳/۳۷، اعتماد اجتماعی ۳/۲۳ و میانگین کلی سرمایه اجتماعی نیز ۳/۳۰ است که میزان آن بالاتر از متوسط است.

جدول ۲. توزیع پاسخگویان بر حسب سرمایه فرهنگی و ابعاد آن

میانگین	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۳/۴۲	۲۱/۳۵	۸۲	۲۳/۴۳	۹۰	۴۲/۴۵	۱۶۳	۵/۲۱	۲۰	۷/۵۵	۲۹	عینیت یافته
۲/۸۶	۵/۲۱	۲۰	۱۷/۹۶	۶۹	۴۵/۳۱	۱۷۴	۲۰/۵۷	۷۹	۱۰/۹۴	۴۲	تجسم یافته
۳/۰۳	۱۰/۴۱	۴۰	۲۷/۳۴	۱۰۵	۳۰/۴۶	۱۱۷	۱۶/۱۵	۶۲	۱۵/۶۲	۶۰	نهادینه شده
۳/۱۰											میزان کل سرمایه فرهنگی

(منبع: مطالعات نویسنندگان، ۱۳۹۸)

یافته‌های جدول ۲ نشان می‌دهد که در میان مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی، بیشترین میانگین مربوط به سرمایه فرهنگی عینیت یافته (۳/۴۲) و کمترین میانگین مربوط به سرمایه فرهنگی تجسم یافته (۲/۸۶) است. میانگین سرمایه فرهنگی نهادینه شده ۳/۰۳ و میانگین کلی سرمایه فرهنگی نیز ۳/۱۰ است که میزان آن بالاتر از متوسط است.

جدول ۳. توزیع پاسخگویان بر حسب سازگاری اجتماعی و ابعاد آن

میانگین	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		مؤلفه‌های سازگاری اجتماعی
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۳/۳۹	۱۸/۲۳	۷۰	۳۱/۵۱	۱۲۱	۲۹/۴۲	۱۱۳	۱۳/۲۹	۵۱	۷/۵۵	۲۹	سازگاری ارزشی
۳/۴۳	۱۵/۶۳	۶۰	۴۰/۶۲	۱۵۶	۲۴/۷۴	۹۵	۹/۳۸	۳۶	۹/۶۳	۳۷	سازگاری عاطفی
۳/۶۶	۲۸/۶۴	۱۱۰	۲۶/۰۵	۱۰۰	۳۳/۸۵	۱۳۰	۶/۵۲	۲۵	۴/۹۴	۱۹	سازگاری در محیط زندگی
۳/۴۹											میزان کل سازگاری اجتماعی

(منبع: مطالعات نویسنندگان، ۱۳۹۸)

یافته‌های جدول ۳ نشان می‌دهد که در میان مؤلفه‌های سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی بیشترین میانگین مربوط به سازگاری در محیط زندگی (۳/۶۶) و کمترین میانگین مربوط به سازگاری ارزشی (۳/۳۹) است. میانگین سازگاری عاطفی ۳/۴۳ و میانگین کلی سازگاری اجتماعی نیز ۳/۴۹ است که میزان آن بالاتر از متوسط است.

آمار استنباطی

بررسی وضعیت نرمال توزیع داده‌ها

برای استفاده از آزمون‌های پارامتریک، پیش‌شرط‌هایی وجود دارد که عبارت‌اند از: شرط نرمال بودن داده‌ها و شرط تصادفی بودن داده‌ها. در جهت بررسی نرمال بودن عامل‌ها از آزمون تک‌نمونه‌ای کلموگروف-اسمیرنوف به قرار زیر استفاده می‌شود.

جدول ۴. آزمون کلموگروف-اسمیرنوف برای تعیین نرمال بودن متغیرهای پژوهش

مؤلفه‌های پژوهش	سرمایه اجتماعی	سرمایه فرهنگی	سازگاری اجتماعی
تعداد	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
مقادیر کلموگروف-اسمیرنوف	۰/۸۰	۱/۷۴	۱/۵۶
سطح معناداری (دو دامنه)	۰/۰۸۰	۰/۰۶۱	۰/۱۲۹

(منبع: مطالعات نویسندگان، ۱۳۹۸)

با توجه به جدول ۴ می‌توان نتیجه گرفت که چون مقادیر سطح معناداری همه متغیرهای پژوهش بیشتر از 0.05 است، این مؤلفه‌ها به لحاظ توزیع داده‌ها نرمال هستند. پس می‌توان در تحلیل فرضیه‌های پژوهش، آزمون‌های پارامتریک را به کار گرفت.

آزمون فرضیه‌ها

فرضیه کلی ۱: بین ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی (اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی، مشارکت اجتماعی و ارتباط اجتماعی) با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی شهر اصفهان ارتباط وجود دارد.

در جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش مبنی بر ارتباط بین ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی (اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی، مشارکت اجتماعی و ارتباط اجتماعی) با سازگاری اجتماعی از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. یافته‌ها به شرح جدول زیر است.

جدول ۵. همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته تحقیق

نام متغیر	شاخص‌ها	سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی	
		ضریب همبستگی	سطح معناداری
سرمایه اجتماعی	اعتماد اجتماعی	۰/۳۷	۰/۰۰۰
	انسجام اجتماعی	۰/۴۰	۰/۰۰۰
	مشارکت اجتماعی	۰/۳۲	۰/۰۰۱
	ارتباط اجتماعی	۰/۴۳	۰/۰۰۰
	میزان کل سرمایه اجتماعی	۰/۳۹	۰/۰۰۰

(منبع: مطالعات نویسندگان، ۱۳۹۸)

یافته‌ها حاکی از آن است که بین همه ابعاد سرمایه اجتماعی و همچنین میزان کل آن با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی ارتباط مثبت و مستقیم و معنادار وجود دارد. در این میان رابطه بین ارتباط اجتماعی و سازگاری اجتماعی ($P=0.043$) دارای بیشترین ضریب همبستگی و رابطه بین مشارکت اجتماعی و سازگاری اجتماعی دارای کمترین ضریب همبستگی ($P=0.032$) هستند.

همچنین اعتماد اجتماعی ($P=0.037$) و انسجام اجتماعی ($P=0.040$) با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی دارای ضریب همبستگی مثبت و معنادار است؛ بنابراین می‌توان استدلال کرد که هرچه میزان کل سرمایه اجتماعی ($P=0.039$) و ابعاد آن بالاتر رود، میزان سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی بیشتر می‌شود.

فرضیه کلی ۲: بین ابعاد مختلف سرمایه فرهنگی (عینیت‌یافته، نهادینه شده، تجسم‌یافته) با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی شهر اصفهان ارتباط وجود دارد.

در جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش مبنی بر ارتباط بین ابعاد مختلف سرمایه فرهنگی (عینیت‌یافته، نهادینه شده، تجسم‌یافته) با سازگاری اجتماعی از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. یافته‌ها به شرح جدول زیر است.

جدول ۶. همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته تحقیق

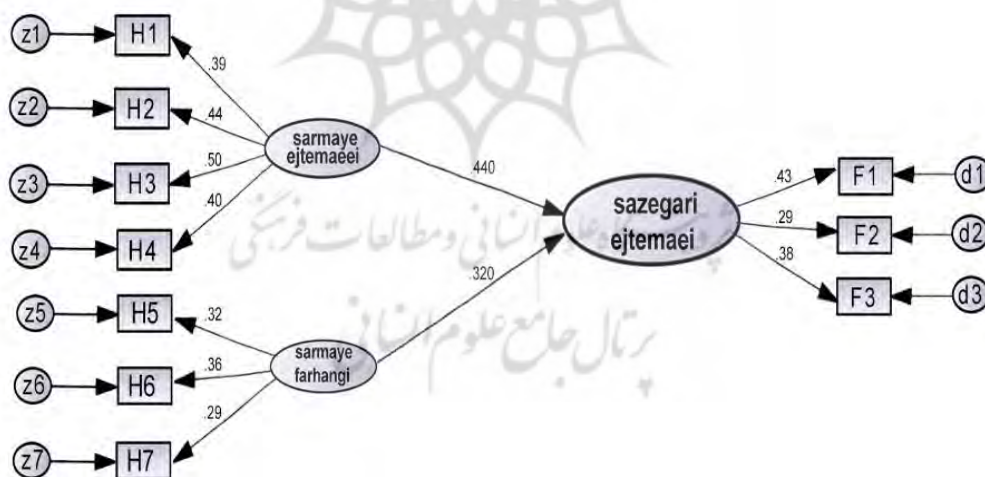
نام متغیر	شاخص‌ها	سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی	
		ضریب همبستگی	سطح معناداری
سرمایه فرهنگی	عینیت‌یافته	۰/۳۶	۰/۰۰۰
	نهادینه‌شده	۰/۲۷	۰/۰۰۱
	تجسم‌یافته	۰/۲۶	۰/۰۰۱
	میزان کل سرمایه فرهنگی	۰/۳۰	۰/۰۰۰

(منبع: مطالعات نویسندگان، ۱۳۹۸)

یافته‌ها حاکی از آن است که بین همه ابعاد سرمایه فرهنگی و همچنین میزان کل آن با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی ارتباط مثبت و مستقیم و معنادار وجود دارد. در این میان رابطه بین سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته و سازگاری اجتماعی ($P=0/36$) دارای بیشترین ضریب همبستگی و رابطه بین سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته و سازگاری اجتماعی دارای کمترین ضریب همبستگی ($P=0/26$) هستند. همچنین سرمایه فرهنگی نهادینه‌شده ($P=0/27$) با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی دارای ضریب همبستگی مثبت و معنادار است؛ بنابراین می‌توان استدلال کرد که هرچه میزان کل سرمایه فرهنگی ($P=0/30$) و ابعاد آن بالاتر برود، میزان سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی بیشتر می‌شود.

مدل معادلات ساختاری (AMOS Graphic)

به‌منظور تعیین شدت و جهت تأثیر سرمایه اجتماعی و فرهنگی بر سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی شهر اصفهان از یک مدل معادله ساختاری بهره گرفته شده است. در این پژوهش با استفاده از روش مدلسازی معادلات ساختاری به آزمون مدل‌های معادله ساختاری پژوهش پرداخته می‌شود. در این قسمت، رویکرد دومرحله‌ای است. بدین معنی که پس از تدوین مدل نظری پژوهش، لازم است به بحث برآورد مدل یا به عبارتی دیگر برآورد پارامترهای آزاد در مدل و تحلیل شاخص‌های جزئی و کلی مدل پرداخت تا مشخص شود که آیا داده‌های تجربی در مجموع حمایت‌کننده مدل نظری تدوین شده هستند یا خیر؟

شکل ۱. مدل معادلات ساختاری ایموس (منبع: مطالعات نویسندگان، ۱۳۹۸)

در این مدل متغیر وابسته ما سازگاری اجتماعی و شاخص‌های مشاهده‌شده آن سازگاری ارزشی با بار عاملی ۰/۴۳، سازگاری عاطفی با بار عاملی ۰/۲۹ و سازگاری در محیط زندگی با بار عاملی ۰/۳۸ است. در متغیر وابسته ما، یعنی سازگاری اجتماعی بر روی F1 با ۰/۴۳ این معنی را می‌دهد که متغیر پنهان سازگاری اجتماعی بیشترین توان تحلیل F1 (گویه‌هایی که مستقیم به سازگاری ارزشی) را با بالاترین ضریب دارد.

در کل اثر متغیر مستقل سرمایه اجتماعی با ضریب ۰/۴۴ و متغیر سرمایه فرهنگی با ضریب ۰/۳۲ بر متغیر سازگاری اجتماعی تأثیر دارند.

جدول ۷. شاخص‌های برازندگی مدل

شاخص‌ها	مقدار	شاخص‌ها	مقدار	شاخص‌ها	مقدار
CMIN	۲۵۷/۰۸	GFI	۰/۸۳	NNFI	۰/۸۶
p, df	۰/۰۰, ۲۴۵	AGFI	۰/۸۰	NFI	۰/۸۱
CMIN/DF	۱/۰۴	CFI	۰/۷۹	RMSEA	۰/۰۷۱

(منبع: مطالعات نویسندگان، ۱۳۹۸)

برای بررسی برازش مدل از شاخص‌های برازش استفاده می‌شود. براساس قاعده کلی، شاخص‌های نیکویی برازش (GFI)، نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI)، برازندگی تطبیقی (CFI)، نرم شده برازندگی (NFI) و نرم نشده برازندگی (NNFI) برای مدل‌های خوب بین ۰/۹۰ تا ۰/۹۵ تفسیر می‌شوند و مقادیر بالای ۰/۸ نیز نشان‌دهنده برازش نسبتاً خوب مدل هستند (کلین، ۲۰۰۵). همچنین شاخص ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA) که لوهین (۲۰۰۴) برای برازندگی این شاخص، پیشنهاد کرد که در صورتی که کوچک‌تر از ۰/۰۸ باشد، نشان‌گر برازندگی خوب، ۰/۰۸ تا ۰/۱ نشانگر برازندگی قابل قبول و مقادیر نزدیک‌تر به صفر نشانگر بیشترین برازندگی هستند. جدول ۷ نتایج تحلیل عامل مرتبه اول برای ساختار چهار عاملی نشان داده شده است که مقدار مناسبی است.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

یکی از مکان‌هایی که به دلیل نزدیکی و روابط معمولاً رودررو موضوع سازگاری در آنجا دارای اهمیت است، مجتمع‌های مسکونی است. در گذشته تعاملات اجتماعی افراد در محل سکونت در میان فضاهای عمومی که بین خانه‌ها در محله وجود داشت، بوده است؛ اما در دوران معاصر با وجود ارتباطات عمودی که در مجتمع‌های مسکونی جدید به وجود آمده، فقدان فضاهایی که این تعاملات در آن صورت بگیرد، کاملاً احساس می‌شود. نیاز به تعامل اجتماعی در جوامع انسانی یک ضرورت و درجهت افزایش اعتماد به نفس و ارتقای فرهنگی و احساس امنیت مطلوب ارزیابی می‌شود. در گذشته این نیاز پاسخ داده می‌شد، اما امروزه نارضایتی ساکنان از محیط زندگی و عدم همکاری و ناسازگاری میان آن‌ها به مجموعه‌ای از فضاهای خالی بین آن‌ها تبدیل شده است.

با توجه به اهمیت موضوع ارتباط بین سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی در پژوهش حاضر به تحلیل و بررسی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و فرهنگی با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی شهر اصفهان در ابعاد مختلف پرداخته شد. درجهت دستیابی به هدف اصلی پژوهش، ۳۸۴ نفر از افراد و خانوارهای ساکن در مجتمع‌های مسکونی شهر اصفهان به عنوان حجم نمونه مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته‌ها حاکی از آن است که بین همه ابعاد سرمایه اجتماعی و همچنین میزان کل آن با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی ارتباط مثبت و مستقیم و معنادار وجود دارد. در این میان رابطه بین ارتباط اجتماعی و سازگاری اجتماعی ($P=0/43$) دارای بیشترین ضریب همبستگی و رابطه بین مشارکت اجتماعی و سازگاری اجتماعی دارای کمترین ضریب همبستگی ($P=0/32$) هستند. همچنین اعتماد اجتماعی ($P=0/37$) و انسجام اجتماعی ($P=0/40$) با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی دارای ضریب همبستگی مثبت و معنادار است؛ بنابراین می‌توان استدلال کرد که هرچه میزان کل سرمایه اجتماعی ($P=0/39$) و ابعاد آن بالاتر برود، میزان سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی بیشتر می‌شود.

یافته‌ها حاکی از آن است که بین همه ابعاد سرمایه فرهنگی و همچنین میزان کل آن با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی ارتباط مثبت و مستقیم و معنادار وجود دارد. در این میان رابطه بین سرمایه فرهنگی عینیت یافته و سازگاری اجتماعی ($P=0/36$) دارای بیشترین ضریب همبستگی و رابطه بین سرمایه فرهنگی تجسم یافته و سازگاری اجتماعی دارای کمترین ضریب همبستگی ($P=0/26$) هستند. همچنین سرمایه فرهنگی نهادینه شده ($P=0/27$) با سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی دارای ضریب همبستگی مثبت و

معنادار است؛ بنابراین می‌توان استدلال کرد که هرچه میزان کل سرمایه فرهنگی ($P = 0/30$) و ابعاد آن بالاتر برود، میزان سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی بیشتر می‌شود.

نتایج پژوهش حاضر مبنی بر ارتباط بین سرمایه اجتماعی و سازگاری اجتماعی با یافته‌های پژوهش‌های رستگار خالد و همکاران (۲۰۱۳)، انصاری و عطایی (۲۰۱۲) و بخشی (۱۳۹۰) ارتباط وجود دارد. هرکدام از پژوهشگران بالا در نظریه خود به ارتباط بین سرمایه اجتماعی و سازگاری اجتماعی پی بردند. همچنین یافته‌های پژوهش حاضر با نظریه‌های پاتنام و بورديو همخوان است. همچنین نتایج پژوهش مبنی بر ارتباط بین سرمایه فرهنگی و سازگاری اجتماعی با یافته‌های پژوهش کوثری (۲۰۱۵) و نظریه‌های هاپس و دومایس ارتباط وجود دارد. هرکدام از پژوهشگران و نظریه‌پردازان بالا در نظریه خود به ارتباط بین سرمایه فرهنگی و سازگاری اجتماعی پی بردند.

بنابراین مشاهده می‌شود که سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی از منابع مهم سازگاری اجتماعی در مجتمع‌های مسکونی است و با افزایش سرمایه اجتماعی و فرهنگی در ابعاد مختلف میزان سازگاری اجتماعی افزایش پیدا می‌کند. در سایه تحقق سرمایه اجتماعی امکان فعالیت جمعی و تعاون و همکاری بین افراد فراهم می‌شود و بدین ترتیب به‌عنوان عاملی مؤثر در تقویت حس احترام افراد به حقوق یکدیگر، مانع رفتارهای منفعت‌جویانه افراد به نفع خود و به ضرر اجتماعی که در آن زندگی می‌کنند می‌شود. براین اساس سرمایه اجتماعی به‌عنوان یک دارایی مهم برای حفظ و نگهداری سلامت جامعه و توانمندی جامعه مدنی و سازگاری اجتماعی پذیرفته می‌شود.

سرمایه اجتماعی و فرهنگی تمایل شهروندان را به تعامل و همکاری افزایش داده و شبکه‌ای از روابط داوطلبانه مبتنی بر اعتماد و انسجام بین گروه‌ها را در ابعاد مختلف زندگی اجتماعی تشکیل می‌دهد. سرمایه اجتماعی مانند شیرازه‌ای افراد جامعه را به هم پیوند می‌دهد و از انفصال و پراکندگی آن‌ها جلوگیری می‌کند؛ بنابراین مسئولیت‌پذیری در قبال دیگران، مشارکت، پیروی از قانون و عام‌گرایی پدید می‌آید که هر کدام از عوامل اصلی سازگاری اجتماعی هستند.

References

- Hunsberger, B., Pratt, M., Pancer, S.M. (2001): Religious Versus Nonreligious socialization: does Religious background have implications for adjustment? *International Journal for the Psychology of Religio*, 11(2), 101-126 h
- Adam, F., and Roncevic, B. (2013). Social capital: recent debates and research trends, *Social Science Information*, 42(2): 155-183.
- Ansari, E., & Atayi, P. (2012). Investigating the amount and impact of social capital on the social relations of residents of residential complexes (a case study of two areas of Isfahan city), *Urban Sociological Studies*, 2(2): 113-138.
- Azin, A., & Mosavi, S. (2011). Studying the role of school factors on social adjustment of Students in High School: (Fereydounshahr). *Journal of Applied Sociology*, 22(1): 183-200.
- Bakhshi, P., Akbari Ghamsari, A., Tavallaee, N.A. (2020). Survey of Influential Factors on Weak Neighborhood Relations in 9 Districts in Tehran. *Social Problems of Iran*, 11(1) :7-34.
- Bourdieu, P. (1980). *Le capital social: notes provisoires*; Actes de la Recherche en Sciences Sociales, 3: 2-3.
- Craib, I. (2007). *Classical Social Theory*, translated by Shahnaz Mosama Parast, Tehran: Agah Publication.
- Edalati, T. (2017). Investigation of the effect of religious attitude on the personal adjustment of young people in Lorestan province, Master's thesis, Al-Zahra University, Faculty of Psychology.
- Heidarkhani, H., HajiAghayi, L., & Rahmani, G.A. (2013). The relationship between dimensions of cultural capital and body management in women. *Woman and Culture*, 5(18): 55-69.
- Kosari, H.R. (2015). The influence of cultural and social factors on neighborhood relations in Ken neighborhood of Tehran, the first international conference on industrial engineering, management and accounting, Tehran.
- Mohseni Tabrizi, A. Aghamohseni, M. (2011). Social Capital and Urban Development: Case Study of Mahalat, *Urban Management*, 8(26): 147-162.
- Moradi-zadeh, F., & Cheragh Birjandi, K. (2018). Investigation of cultural capital status among students participating in the 14th Sports Olympiad of the country's students, the second national conference of sports science and health achievements in Ahvaz.

13. Movaffagh, S., & Mohajerani, A. (2014). Relationship between social identity, social adjustment and aggression of secondary school students of Sabzevar city, the third national conference on mental health and well-being.
14. Nateghpour, M.J. & Firozabadi, S.A. (2005). Social capital and factors affecting its formation in Tehran, *Iranian Journal of Sociology*, 6(4): 59-91.
15. NavabiNezhad, Sh. (2011). Normal and abnormal behaviors of children and adolescents and ways to prevent and treat abnormalities, Ebtekar Honar Publication, Tehran.
16. Pourzareyan, N. (2008). Investigating the economic and cultural status of young families in terms of their cultural and social capital (a case study in Tabriz city), Master's thesis in Sociology, Faculty of Social Sciences, Allameh Tabataba'i University.
17. Putnam, R.D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*, New York: Simon & Schuster.
18. Putnam, R.D. (2001). *Making Democracy Work*, Translated by Mohammad Taghi Delfrooz, Bureau of Political Studies and Research, Ministry of Interior, first edition, Tehran.
19. Rahmani, Sh., Mohammadi Agje Qala, M. (2019). The effect of life skills on socio-cultural adaptation, the third national conference on innovation and research in humanities and social cultural studies, Tehran.
20. Rahmat Nia, A., Kordoni, N., Jahannejad, A. (2016). Investigation of the effect of open spaces on the quality of the urban residential environment, *Science and Technology Research Conference*, 1-13.
21. Rastgar Khaled, A., Aran Dashti-Arani, S., Sadeghi-Arani, Z. (2013). Investigation of neighborhood social capital and the main consequences related to it (case study; Aran and Bidgol cities, Aran region), *Journal of Socio-cultural development studies*, 1(4): 177-215.
22. Richards, P.S. (1991). Religious devoutness in college students: Relations with emotional, and social adjustment and psychological well-being, *Journal of Counseling Psychology*, 38(2): 189-199.
23. Salmani, M., Taghipour, F., Ramzanzadeh, M., & Jalili Parvaneh, Z. (2010). Investigation of dimensions of social capital in rural development, *Social Sciences*, 4(11): 9-40.
24. Saunders, G.P. (2016). *The Relationship of spirituality to adolescents' responses to loss*. Thesis, Wisconsin School of Professional Psychology, Milwaukee.
25. Schludermann, E., Schludermann, S.H.M., Needham, D., & Mulenga, M. (2001). Fear of rejection versus Religious Commitment as predictors of Adjustment among reformed and evangelical College students in Canada. *Journal of Beliefs and Values*, 22(2): 209-222.
26. Schmidt, C.K. (2010). College Adjustment and Subjective Well-Being When Coping with a Family Member's Illness, *Journal of Counseling and Development*, 42(1).
27. Sisaman, M. (2000). Two concepts of social capital: Bourdieu vs. Putnam, Paper Presented at ISTR Fourth International Conference. Dublin, Ireland.
28. Tajbakhsh, K. (2005). *Social capital (trust, democracy and development)*, translated by Afshin Khakbaz and Hassan Pouyan, Tehran, Shirazeh publication.
29. Tebi-Masrouf, A., & Rezaei Moayed, S. (2015). Evaluation of citizen satisfaction with residential qualities in residential complexes, case study: residential complexes of Hamedan city, *urban management*, 14(40): 80-61.
30. Throsby, D. (2014). *Economy and culture*, Translated by Kazem Farhadi, Tehran: Ney publication.
31. Woolcock, M. (2001). The place of social capital in understanding social and economic outcome. *Canadian journal of policy researches*.

